

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Onderzoek Joods vastgoed

DATUM
26 april 2022
Verz. 26 april 2022

BIJLAGEN
--

BEHANDELD DOOR
P (Petro) Hermans

TELEFOONNUMMER
043 35

ONZE REFERENTIE
2022.10044

E-MAILADRES
Petro.Hermans@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Hierbij wil ik u graag informeren over het besluit van het college om opdracht te geven voor een onderzoek naar het handelen van het gemeentebestuur van Maastricht bij de onteigening en vervreemding van panden van met name Joodse inwoners tijdens en na de Tweede Wereldoorlog.

Dit onderzoek vindt plaats mede op verzoek van de heer De Reus, voorzitter van de NIHS (Nederlands-Israëlische Hoofdsynagoge) Limburg. In zijn brief van 6 januari jl. vraagt hij het college om in navolging van andere gemeenten een breder onderzoek te doen naar het handelen van het gemeentebestuur van Maastricht bij de onteigening en vervreemding van panden van Joodse inwoners tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. De heer De Reus vraagt om een breder onderzoek omdat uit een eerder verkennend onderzoek door de gemeente in 2020, in de gemeentelijke archieven naar het opleggen van gemeentelijke belastingen op Joodse eigendommen, geen concrete informatie is gevonden. Aanleiding voor dit onderzoek waren vragen van het platform voor onderzoeksjournalistiek Pointer (KRO-NCRV) naar de roof en doorverkoop van het joodse vastgoed in Maastricht.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is het vastgoed van Joodse burgers door de bezetter zogenaamd "onteigend". Geroofd is een beter woord omdat dit door de Duitse bezetter niet in het algemeen belang en met een passende vergoeding gebeurde maar de Joodse inwoners werden ont-recht en beroofd van hun eigendommen. Daar komt bij dat na de oorlog met terugwerkende kracht alsnog lokale gemeentebelastingen werden opgelegd op de Joodse woningen. Dit was met name in gemeenten die erfpacht hadden, zoals Amsterdam, het geval. Voor zover nu bekend was erfpacht geen staande praktijk in Maastricht. Of andere gemeentelijke heffingen met terugwerkende kracht werden opgelegd aan Joodse burgers moet uit onderzoek van de archieven blijken. Ook andere groepen uit de bevolking (Sinti, Roma, communisten, homoseksuelen en gearresteerde leden van het verzet) werden vervolgd door de bezetter. Om antwoord te geven op de vraag of zij ook slachtoffer zijn geworden van deze praktijken worden ook zij meegenomen in het onderzoek.

Het onderzoek is gegund aan de heer Dr. René J.T. van Rijsselt, universitair docent bij de USBO (Utrechtse School voor Bestuur- en organisatiewetenschap) en wordt in samenwerking met zijn broer, Erik F. van Rijsselt (werkte tot zijn pensioen bij de politie), uitgevoerd. Beiden beschikken over grote kennis van de Joodse geschiedenis in Maastricht tijdens en na de Tweede Wereldoorlog.

DATUM
26 april 2022

Het onderzoek duurt ongeveer 10 maanden en dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- Hoe heeft de onteigening, vervreemding en doorverkoop van de (al dan niet) in de Verkaufsbücher genoemde Joodse woningen (waaronder begrepen koop- en huurwoningen alsmede bedrijfs- en winkelpanden en grond) en inboedel tijdens en na de Tweede Wereldoorlog in Maastricht plaatsgevonden, zo mogelijk per woning?
- Hoe heeft de onteigening, vervreemding en doorverkoop van de (al dan niet) in de Verkaufsbücher genoemde woningen en inboedels van andere gedeporteerden zoals Sinti, Roma, homoseksuelen, communisten, socialisten en verzetslieden in Maastricht plaatsgevonden, zo mogelijk per woning?
- Heeft het toenmalige gemeentebestuur hierover besluiten genomen?
- Welke rol heeft het toenmalige gemeentebestuur en haar (politie)ambtenaren hierbij toen gespeeld?
- Zijn er aanwijzingen dat door de gemeente tijdens en na de oorlog belastingen of andere heffingen zijn opgelegd aan de voormalige (ic de rechtmatige) eigenaren over de jaren waarin zij van hun eigendom geen gebruik konden maken?
- Heeft het gemeentebestuur in de naoorlogse periode ooit gesproken over een mogelijke compensatieregeling?
- Is er in de naoorlogse periode ooit een compensatieregeling aangeboden? Zo ja, wanneer, waarvoor en voor welk bedrag?
- Is er andere relevante informatie over deze kwestie in de archieven te vinden, zo mogelijk per woning?

Het onderzoek wordt begeleid door een commissie onder voorzitterschap van de burgemeester, waarin verder zitting hebben:

- De heer Ernst de Reus, voorzitter van het NIHS Limburgs als vertegenwoordiger van de Joodse Gemeenschap;
- De heer Herman van Rens, historicus en auteur van het boek "Vervolgd in Limburg" over de vervolging van Joden en Sinti in Nederlands Limburg;
- De heer Jac Lemmens, gemeentearchivaris van Roermond en Weert en afgestudeerd op de Joodse Gemeente Maastricht.

Deze commissie zal het onderzoek begeleiden en op basis van de onderzoeksresultaten het college adviseren over hoe te handelen na de resultaten van het onderzoek, waarover ik u te zijner tijd zal informeren.

Hoogachtend,

J.M. Penn-te Strake
Burgemeester